

stevns kommune

BESØGSSTEDER VED STEVNS KLINT

- STATUS OG FREMTIDSPERSPEKTIVER

Denne publikation er udarbejdet af Stevns Kommune i samarbejde med Udviklingsgruppen Stevns Klint, med assistance fra Büchert & Jeppesen Rådgivning.

Det er Udviklingsgruppen Stevns Klint der har bestilt og betalt publikationen.

Hårlev, september 2013.

1 FORORD

Denne status over besøgsstederne langs Stevns Klint er udarbejdet som en del af forvaltningsplanen for verdensarvsområde Stevns Klint. Formålet er ikke at tage nye problemstillinger op, men at sammenfatte foreliggende beslutninger om besøgsstedernes funktioner og rammer i en kort og overskuelig form. For at fastholde de truffne beslutninger (også overfor aktørerne selv) og formidle dem til samarbejdspartnere og offentligheden.

Stevns Klint har i mands minde været et populært besøgs-mål for stevnsboerne selv og for turister udefra. Gæsterne har frekventeret de enkelte besøgssteder, der ligger som 'perler på en snor' langs klinten. Fra syd er det:

- Bøgeskoven
- Holtug Kridtbrud
- Mandehoved
- Stevns Kridtbrud
- Stevns fyr
- Højerup
- Stevnstort
- Boesdal Kalkbrud
- Rødvig

Gæsterne besøger klinten med forskellige motiver: Nogle kommer målrettet mod de oplevelses- og læringsmuligheder, som er særlige for de enkelte besøgssteder langs klinten (indenfor temaer som geologi, natur, kulturhistorie og Den Kolde Krig). Andre blot for at nyde udsigten, bade eller gå en tur langs kysten.

Publikumspresset har ikke været større, end det kunne betjenes med eksisterende veje og infrastruktur. Der har ikke været behov for en klar rollefordeling mellem besøgsstederne, eller for samordning af planer for de enkelte besøgssteder med andre politikområder og med de overordnede plan- og forvaltningsmæssige rammer for klinteområdet.

Denne situation er under hastig ændring. Det skyldes primært projekt '**Verdensarv Stevns Klint**', der skaber øget interesse for klinten. Af denne grund – og fordi turismen på Stevns er i fremgang – kan der ventes et stigende besøgstal i de kommende år, og dermed stigende krav til oplevelsemuligheder, aktivitetstilbud og publikumsfaciliteter. Med verdensarvstitlen påtager man sig en forpligtelse til

kvalitetsformidling af klintens værdier. Men også en forpligtelse til, at turismen på Stevns Klint skal overholde strenge krav om **bæredygtighed** i alle dimensioner af dette begreb:

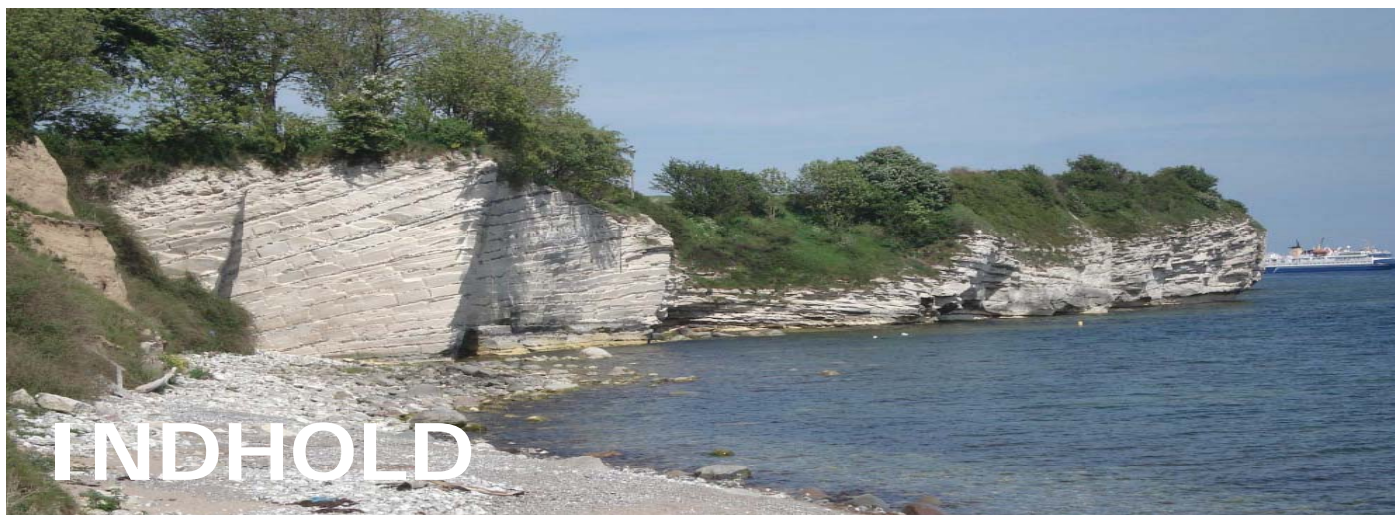
- Natur- / miljømæssig bæredygtighed - hvilke steder kan tåle besøg, hvilke er mere sårbare;
- Socio-kulturel bæredygtighed – turismen skal passe til lokalsamfundet og lokalbefolkningen.
- Økonomisk bæredygtighed – turismen skal have størst mulig lokaløkonomisk effekt.

Østsjælland Museum er allerede kommet langt med at løse formidlingsopgaven, i kraft af det store formidlingsprojekt 'Stevns Klint +' (se mere om dette i afsnit 2, "Baggrund / Eksisterende forhold"). Sammenhængen med infrastruktur, overordnet planlægning og andre sektorpolitikker har også været under bearbejdning, f.eks. i kommuneplanen, trafikikkerhedsplanen, den turistpolitiske redegørelse og forvaltningsplanen for verdensarvsområdet.

Dette hæfte gør status over beslutninger om besøgsstedernes funktioner og rammer. Statusen skal også sikre, at besøgsstederne ses i en større helhed, omfattende:

- en klar 'rollefordeling' mellem besøgsstederne,
- god sammenhæng mellem udviklingsmuligheder for besøgsstederne og de overordnede plan- og forvaltningsmæssige rammer;
- sammenhæng med andre, relevante sektorpolitikker.

INDHOLD

1. Forord	3
2. Baggrund / eksisterende forhold	6
3. Fremtidige forhold	10
4. DE ENKELTE BESØGSSTEDER	12
4.1 Bøgeskoven	12
4.2 Holtug Kridtbrud	14
4.3 Mandehoved	16
4.4 Stevns Kridtbrud	18
4.5 Stevns Fyr	20
4.6 Højerup	22
4.7 Stevnsfort	24
4.8 Boesdal Kalkbrud	26
4.9 Rødvig	28
5. Sammenhæng med andre planer og politikker	30
6. Signaturforklaring	31

2. BAGGRUND / EKSISTERENDE FORHOLD

2. Baggrund / Eksisterende forhold

Stevns Klint – natur og landskab

Stevns Klint er en 15,5 km lang kystklint, der strækker sig fra Rødvig i syd til Bøgeskov i nord. På det højeste punkt (ved Stevns Fyr) når klinten 41 m over havet. I klinten ses undergrundens lag af kridt og kalk. Selve klinten er dannet ved havets erosion. Klintens karakteristiske profil med det store udhæng dannes ved at havets bølger eroderer de bløde kridt-lag nederst i klinten, mens klintens øverste lag af hård kalksten bliver hængende.

Mellem de nederste lag af kridt og de øverste lag af kalk ligger et tyndt lag, som kaldes for Fiskeler. Lagers indhold af iridium gør det til et vigtigt bevis på, at en asteroide ramte Jorden og var med til at skabe en af de største episoder med massedød i jordens historie for 65 millioner år siden – hvor bl.a. dinosaurerne uddøde. Klintens hvide lag med det sorte Fiskeler gør klinten til en geologisk lokalitet i verdensklasse, og er baggrunden for, at Stevns Klint er Danmarks officielle kandidat til UNESCO's verdensarvsliste.

Landskabeligt set udgør Stevns en forholdsvis plan flade. Kalklagene er dækket af et morænelag, der er udmærket landbrugsjord. Landskabeligt set er Stevns et landbrugslandskab meget lig andre danske landbrugsområder. Det er selve klintekanten, der byder på dramatisk natur og er af primær geologisk interesse. Verdensarvsområdet består af i alt fem områder hvoraf selve klinten er det væsentligste. Denne del begrænses mod land af klintekanten og mod hav af havet. Herudover er en del af Boesdal Kalkbrud, gangene i Stevnsfort, et areal på havbunden foran Stevnsfort samt Holtug Kridtbrud også en del af verdensarvsområdet.

Rundt om verdensarvsområdet findes en bufferzone, som skal virke til at beskytte området også visuelt. Mod havsiden er bufferzonen stort set identisk med Natura 2000-området Stevns Rev H206, der går ca. 2000 meter ud i Østersøen. På land er det strandbeskyttelseslinjen på ca. 300 meter, der afgrænser verdensarvs-områdets bufferzone.

Bebyggelse og kulturhistorie

Området langs Stevns Klint er kun spredt bebygget. Der ligger mellem Rødvig og Bøgeskoven kun én egentlig landsby, nemlig Højerup, der også er hovedbesøgsområde for gæster, der vil se Stevns Klint.

Herudover ligger der, som nævnt i afsnit 2, en række andre besøgssteder som perler på en snor langs klinten. De fleste af dem er vidnesbyrd om Stevns' kulturhistorie; de er dannet enten i forbindelse med kridtbrydning eller som forsvarsanlæg, etableret under den kolde krig, hvor Stevns var en strategisk lokalitet.

Tilgængelighed

Besøgsstederne langs Stevns Klint trafikforsynes via forbindelsesveje (landeveje og biveje) fra baglandet, primært Korsnæbvej mellem Rødvig og Højerup og Hærvejen mellem Højerup og Mandehoved. De følger kysten i ½ - 1 kilometers afstand, hvorfra der går stikveje ned til besøgsstederne. På den nordlige og mindre besøgte del af klinten ligger forbindelsesvejene længere fra kysten.

Cyklende og vandrende gæster, som der bliver flere og flere af, kan benytte dels national cykelrute nr. 9 (Cykelruten København-Berlin), der stort set følger de nævnte fordelingsveje. Dels Stevns Klint Trampesti, der følger klintekysten tæt på hele strækningen fra Rødvig til Bøgeskoven. På 5 punkter undervejs er der trapper eller anden adgang til kysten under klinten.

Besøgsstedernes funktion og udstyr

Perlerækken af besøgssteder byder på en lang række forskellige oplevelses- og aktivitetsmuligheder, som - pga. projekt 'Stevns Klint +' - bliver betydeligt bedre formidlet end for få år siden. Alle besøgssteder har basale publikumsfaciliteter såsom toilet, rasteplass og offentlig information.

Flere af besøgsstederne har stadig mangler m.h.t. infrastruktur og faciliteter, men også lovende udviklingsmuligheder i forlængelse af verdensarvsprojektet og kommunens turismepolitik. Disse muligheder vil blive gennemgået i senere afsnit om de enkelte besøgsområder.

Til højre ses et kort over Stevns Klint. Stevns Klint er af enestående universel betydning og normineret til UNESCO verdensarv. Normineringen består af Stevns Klint, samt fire forskellige lokaliteter i nærheden af den kystvendte klint. Nomineringen er markeret med røde signaturer på kortet til højre. De fire forskellige lokaliteter udgøres af:

1. Et klintprofil i Boesdal Kalkbrud.
2. De underjordiske gange i Koldkrigsmuseum Stevnsfort.
3. Holtug Kridtbrud.
4. Kalkbankerne i havbunden ud for Stevns Klint.

Kortet på næste side viser også bufferzone og funktionelle bufferzoner.

Formålet med at operere med bufferzoner omkring det nominerede område er at sikre en effektiv beskyttelse af området. Bestemmelserne for disse bufferzoner sætter veldefinerede grænser for områdets anvendelse og udviklingsmuligheder, og som sådan virker de som udvidede, beskyttende zoner i forhold til det nominerede område.

De funktionelle bufferzoner skal bidrage til yderligere beskyttelse af det nominerede område gennem en velfungerende planlægning for besøgende og styring af menneskelige aktiviteter i zonerne.

Holtug Kridtbrud - blottede profiler.

De underjordiske gange i Stevnsfort

Kalkbanker i havbunden

Klintprofil i Boesdal Kalkbrud.

- Nomineret område
- Funktional bufferzone
- Bufferzone

Kort over det nominerede område og bufferzoner

Bøgeskov Havn

Holtug Kridtbrud

Mandehoved

Stevns Fyr

Højerup Gl. Kirke

Koldkrigsmuseum Stevnsfort

Boesdal Kalkbrud

Rødvig

3. FREMTIDIGE FORHOLD

3. Fremtidige forhold

Hovedstruktur

• På kortet s. 9 kan man se det samlede billede af besøgsstederne langs Stevns Klint – en 'Helhedsplan' for området, om man vil. Hovedtrækkene i planen er følgende:

- Besøg og formidling skal foregå på de eksisterende besøgssteder – der etableres altså ingen nye;
- Højerup skal også fremover være hovedformidlingsstedet, hvor også det planlagte, nye besøgscenter for verdensarvsområdet placeres.

- Mandehoved er det eneste besøgssted på klinten, der forsøges udbygget med overnatningstilbud i større skala;

- Bortset fra dette skal øvrig overordnet turistserVICERING (overnatning, spisesteder, generel turistinformation) foregå i Rødvig og St. Heddinge, der begge har en udmærket placering i klintens 'bagland'.

- Besøgsstederne biltrafikforsynes som hidtil primært via forbindelsesvejene Korsnæbvej, Hærvejen og Sigerslevvej-Gjorslevvej.

- For cyklister er hovedruten fortsat national cykelrute nr. 9 (Berlin-København). Ruten omlægges dog (i medfør af 'Panoramaprojektet') ved Mandehoved fra Espekærvej til Hovedskovvej-Holtug, Linjevej, og udbygges med en 'sløjfe' via Klippinge og Store Heddinge til Rødvig.

- For vandrende er hovedruten fortsat Stevns Klint Trampesti.

- Trafikal adgang / tilgængelighed

- Trafikale flaskehalse søges forebygget ved at præcisere informationer til trafikanterne om foreskrevne ruter for f.eks. lastvogne til Stevns Kridtbrud og turistbusser til besøgsstederne langs klinten.

- De særlige problemer på Espekærvej og dennes kryds med Sigerslevvej løses ved ensretning el. lign.

- Den ovennævnte hovedbilrute parallelt med klinten kan forsøges udviklet som turistrute / 'scenic road', evt. ved omlægning af Margueritruten.

- Der udarbejdes en lokalplan for Højerup, der skal indplacere et nyt besøgscenter med tilbehør og anvise løsning på de trafikale og parkeringsmæssige problemer i byen.

- Der gennemføres en vurdering af evt. behov for yderligere P-pladser, rastepadser, autocamperpladser, udsigtspunkter og information mv. på og mellem besøgsstederne.

- Formidlingsstrategi

- Den oplevelses-, aktivitets- og formidlingsmæs-

sige rollefordeling mellem besøgsstederne fastlægges med udgangspunkt i den enkelte lokalitets særlige karaktertræk og potentialer (se af-snit 'Besøgsstederne' herunder);

- Formidlingen af klinten udvikles som fastlagt i projekt 'Stevns Klint +', som Østsjællands Museum har lanceret med støtte fra Nordea-fonden. Det formidler klintens unikke geologi og kulturhistorie, med udgangspunkt i brugernes ønsker. Ved hjælp af skilte, apps til mobiltelefoner og internettet formidles de fire hovedtemaer 1) Geologi, 2) Den Kolde Krig, 3) Kalkens kultur-historie og 4) Levende natur.

Besøgsstederne

Et samlet koncept for oplevelsesmuligheder og formidling på besøgsstederne bygger som nævnt på de enkelte lokaliteters særlige karakteristika og potentialer, samtidig med at skarpe hensyn til bæredygtigheden skal overholdes. Det har ført til følgende forslag vedr. rollefordeling mellem besøgsstederne og det enkelte steds særlige formidlingsmæssige 'speciale':

- Rødvig: Udgangspunkt og primært støttepunkt for turismen på Stevns Klint m.h.t. overordnede turistfaciliteter og -information;

- Boesdal: Center for events og større arrangementer;

- Stevnstort: Det centrale formidlingssted for Koldkrigshistorien;

- Højerup: Det centrale besøgs- og fortællested for Stevns Klint og verdensarvsområdet. Her kan man se alle verdensarvsværddierne. Højerup er et 'must' for alle, der vil besøge Stevns Klint. Det er også her, verdensarvsrådets nye besøgscenter skal ligge;

- Stevns fyr: 'Udsigter og indsigter' – et oplevelsesstema, der bygger på den enestående udsigt, og bruger den som indgang til forståelse af klintens natur- og kulturhistorie;

- Stevns Kridtbrud: Erhvervs-mæssig udnyttelse af Stevns Klint som levende og aktiv kulturarv;

- Mandehoved: Det primære naturformidlingssted (specielt m.h.t. fugle) med Stevns Naturcenter. Eneste større overnatningssted i selve klinteområdet;

- Holtug Kridtbrud (og Kulsti rende): Geologisk og naturmæssigt interessante lokaliteter – specielt som 'menneskeskabt natur' - og gode lystfiskeri-lokaliteter;

- Bøgeskoven (og Magleby Skov): Stedet for den klassiske sommertur til skov og strand – måske i 'retrostil'?

Højerup skal således styrkes som det centrale besøgssted for Stevns Klint og verdensarvsområdet. Den overordnede formidlingsstrategi skal stimulere de besøgende til at besøge som minimum Højerup, men derudover også gerne flere af de øvrige besøgssteder.

Spørgsmål om intern tilgængelighed, herunder om muligheder for nedgang til stranden, samt behov for supplerende publikumsfaciliteter, vil blive behandlet i de følgende afsnit om de enkelte besøgssteder.

4. DE ENKELTE BESØGSSTEDER

4.1 BØGESKOVEN

4.1 Bøgeskoven

Eksisterende forhold

Ved klintens nordlige grænse, i Gjorslev Bøgeskovs bryn, ligger endnu en perle på klinte-perlekæden, det rekreative område ved Bøgeskov Havn. Det rummer en mindre fiskeri- og lystbådehavn, et sommertraktørsted og gode udendørs opholdsmuligheder for gæster, der kommer for at sejle, fiske, bade eller gå en tur i den smukke skov.

Magleby Strand

Denne strand i Magleby Skov (vest for Bøgeskoven Havn) skal nævnes som en sidste 'perle', selv om den ikke er en del af selve klinteområdet. Dels fordi den er en af kommunens bedste bade-strande, med meget smukke omgivelser. Dels fordi stedet kan blive en af de store oplevelser langs den stevnske kyst, hvis det bliver gjort mere tilgængeligt.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Bøgeskov har - som Holtug Kridtbrud - en særlig 'oase-karakter'. En lakune i tid og rum, hvor man føler sig sat tilbage til barndommens skovture til selvgrøede og endnu ikke professionaliserede gæstgiverier og traktørsteder, langt fra alfarvej.

Søger man stedets særlige rolle i perlekæden, er det oplagt at spille videre på dets særlige nostalgi og 'retro-karakter'. Et perfekt sted til iscenesættelse af den klassiske sommertur til skov og strand - måske i en rendyrket retrostil, der netop nu er oppe i tiden.

Oplevelses- og formidlingsplan

Ved Bøgeskov Havn er klinten slut. Bøgeskov er placeret på et sted, der er 'tyndt' m.h.t. turismefaciliteter. Der er behov for et sidste støttepunkt for verdensarvsområdet i den nordlige del af klinteområdet og for ture langs klinten fra nord.

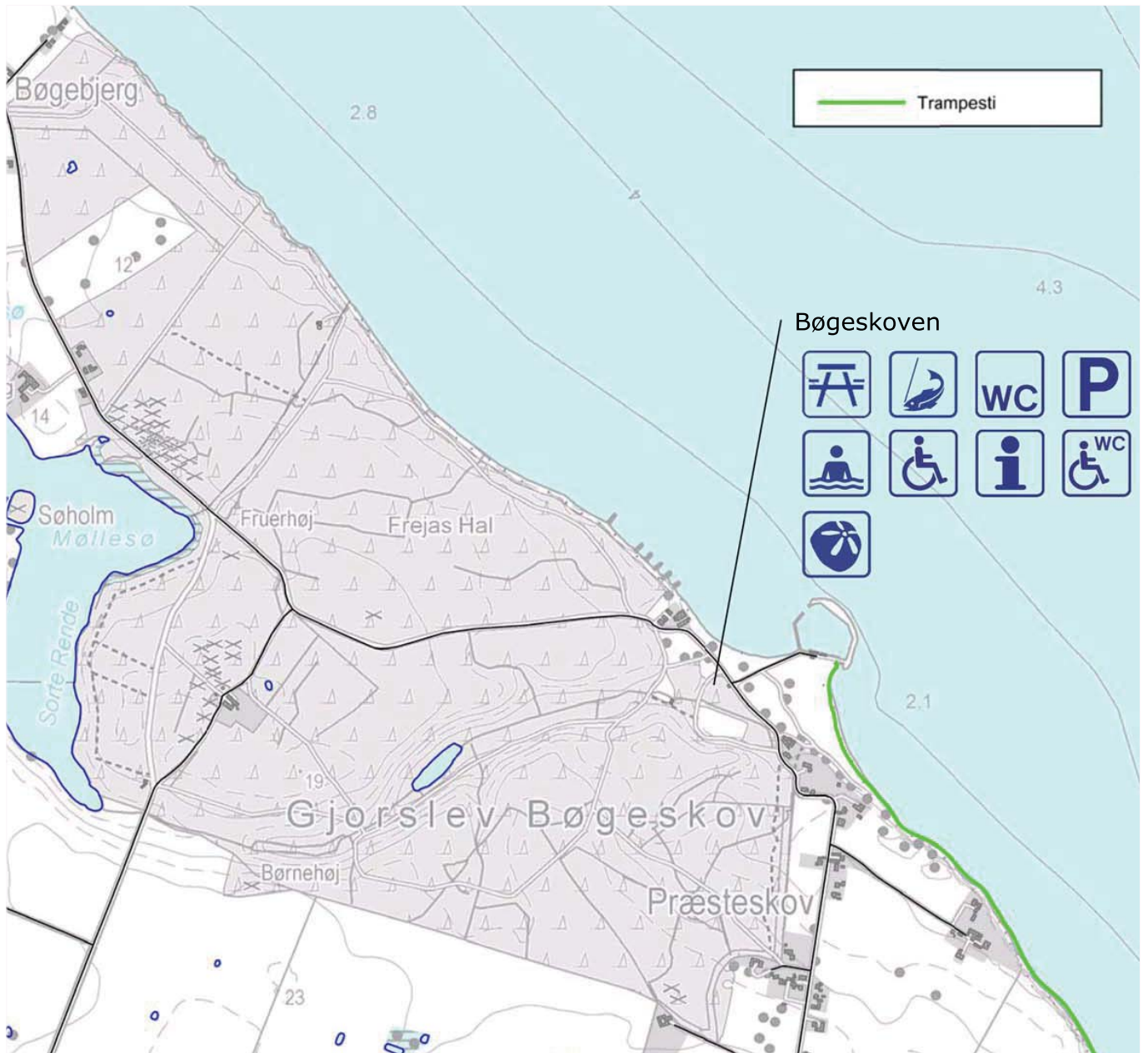
Oplevelsesmulighederne på stedet selv knytter sig ikke direkte til klinten, men dets aktivitetstilbud er alligevel af stor værdi, da de kompenserer for nogle svage punkter i stevnske turisme. F.eks. er gode bade-strande en mangelvare på Stevns.

Det vil være oplagt at styrke stedets rekreative faciliteter, f.eks. med shelters eller primitiv teltplads. Udvidelse af havnen kan overvejes. De nævnte udviklingstiltag kan godt realiseres uden at det går ud over stedets særlige stemning, for der er plads nok.

Lokal tilgængelighed og publikumsfaciliteter

Adgangsforholdene til og på lokaliteten er OK. Det samme gælder for publikumsfaciliteterne, der er f.eks. et handicap-toilet. På det nærliggende Gjorslev er der en lille teltplads. Der efterlyses en længere åbningsperiode i traktørstedet, men det kræver nok et øget besøgstal.

Ejer / Aktører	Ejer: Stevns Fiskeriforening, Gjorslev Gods	Gjorslev Gods Hovedaktører: Bøgeskov Havn, Stevns Fiskeriforening, Gjorslev Gods
Område- og planstatus	Ligger indenfor strandbeskyttelseslinjen og i landzone	Det kan overvejes at udarbejde en lokalplan for området, så de forskel-lige problemstillinger og muligheder kan få en samlet behandling.

Åbent	Altid
Bemanding	Ingen bemanding
Sikkerhed	Høj

4.2 HOLTUG KRIDTBRUD

4.2 Holtug Kridtbrud

Eksisterende forhold

Holtug Kridtbrud var tidligere en betydningsfuld, lokal arbejdsplads, der producerede jordbrugs-kalk og kridt til gummiindustrien. Bruddet blev lukket i 1972. Man kan stadig se rester af tidligere bebyggelse og bruddets anløbsbro. En sti slynger sig ned ad gennem bruddet til stranden.

Holtug Kridtbrud fremstår i dag som en naturperle: Det har status som beskyttet Natura-2000 område. I vandhullet kan man se fredede vandsalamandre og grønne frøer. Sjældne planter vokser i den kalkholdige jord, og man kan finde fossile rester af søpindsvin, blæksprutter og hajer. Stedet er også et populært udgangspunkt for lystfiskere.

Kulsti Rende

1-2 km nord for Holtug Kridtbrud er der endnu en nedgang til stranden for vandrere, via Kulsti Rende, med nogle få P-pladser ovenfor denne. Det er ikke tanken, at dette besøgssted skal udvikles eller markedsføres yderligere, da tilkørsels- og parkeringsforholdene er af stærkt begrænset kapacitet, og der ikke forefindes yderligere publikumsfaciliteter.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Holtug Kridtbrud kan fortælle historier indenfor flere af klintens formidlingstemaer, men det er nok i rollen som menneskeskabt naturområde, at man skal finde det unikke ved stedet. Danmark er fattig på 'oprindelig' natur, men der findes landet over mange eksempler på, hvordan menneskets påvirkning af natur og landskab kan skabe store naturværdier.

Oplevelses- og formidlingsplan

Holtug Kridtbrud byder på særegne oplevelser indenfor kridtbrydningens kulturhistorie og klintens natur. Den geologiske lagserie kan aflæses på vej ned til stranden, og der er fossiler i det bløde kridt. Skiltningen er OK, især efter at være blevet fornyet som led i 'Stevns Klint +' projektet.

Særligt perspektivrigt synes det at være, at udvikle formidlingen af kalkbruddet som et eksempel på menneskeskabt natur og som lystfiskerlokaltet.

Lokal tilgængelighed

Det er ikke svært at finde frem til kridtbruddet, men alligevel føler man sig langt fra alfarvej. Det er en af kvaliteterne ved stedet, som bør fastholdes. Adgangsforholdene inde på lokaliteten er også OK: Der er gode P-muligheder, og god adgang til kysten. Det koster lidt kræfter at komme ned til stranden og op igen, men også dét er netop her en kvalitet. Klinten skal også rumme 'oaser', som er lidt svære at komme frem til, men hvor fred og ro kan råde.

Publikumsfaciliteter

Holtug Kridtbrud fremstår som et lidt primitivt besøgsområde, med kun de nødvendigeste faciliteter. Det er imidlertid på dette sted OK, af de ovennævnte årsager.

Ejer / Aktører	Ejer: Staten / Naturstyrelsen	Hovedaktør: Stevns Naturcenter
Område- og planstatus	Området er udpeget som i Natura 2000 område H 183 og i landzone.	Der foreligger ikke en lokalplan for Holtug Kridtbrud, men der er næppe heller behov herfor, da området er Natura 2000-område. Det betyder, at der kun tillades aktiviteter, der er forenelige med naturbeskyttelsesformålet, ligesom der ikke kan etableres faciliteter, der kræver egentligt byggeri.

Åbent	Altid
Bemanding	Ingen bemanding
Sikkerhed	Høj

4.3 MANDEHOVED

4.3 Mandehoved

Eksisterende forhold

Mandehoved-området ligger på en pynt ud i Øresund. Området rummer store belagte arealer udført med belægning og en omfattende bygningsmasse – en tidligere kaserne og soldaterhjem fra Den Kolde Krig, hvor området var en del af Københavns luftforsvar. I dag anvendes bygningerne midlertidigt til asylcenter og formidling.

Området huser naturskolen Stevns Naturcenter (naturskole med møde- og undervisningsfaciliteter, udstilling og overnatning) samt en række mindre bygninger. Store friarealer omkring 'Flagbanken' syd for kaserne og naturcentret er udlagt til offentligt rekreativt område med bl. a. bålplads og shelter.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Mandehoved byder på fortællinger indenfor alle de fire hovedformidlingstemaer (Kalkens geologi, Den Kolde Krig, Kalkens kulturhistorie og Den levende natur), men i forhold til de øvrige besøgssteder må områdets primære styrke siges at være den levende natur – og specielt fuglene omkring Stevns Klint.

Oplevelses- og formidlingsplan

Alle de nævnte temaer skal fortsat formidles i Mandehoved-området, ligesom området skal byde på muligheder for mere 'passive' anvendelsesformer som at gå tur med hunden og nyde udsigten.

Stevns Naturcenter udfører en omfattende formidling, som særligt gælder temaet 'Levende natur', og herunder ikke mindst fuglelivet. Om foråret og efteråret kan man opleve imponerende fugletræk fra det gamle radartårn. Et vandrefalkepar har gennem de seneste år ynglet med succes på klinten ved Mandehoved. Naturcentret har en lille udstilling om

Stevns Klints geologi. Udstilling om områdets levende natur og koldkrigshistorie er under retablering.

Formidlingsaktiviteterne er på det seneste blevet styrket med skiltning og øvrige formidlingstiltag under projekt 'Stevns Klint +' (se Afsnit 3). Fremover anbefales det at profilere Mandehoved først og fremmest som fuglelokalitet.

Lokal tilgængelighed

Trods en veludbygget infrastruktur med en god tilkørselsvej er Mandehoved ikke uden tilgængelighedsproblemer. Der skal findes en løsning på flaskehalsproblemer for biltrafik på Espekærvej. Og der skal tages stilling til muligheden for fortsat trafik langs klinten nord for Mandehoved, hvor bivejsnettet hører op, så man må forlægge bilruten til veje længere inde i landet. Cykelrute 9 er dog allerede blevet omlagt til et mere kystnært forløb på dette sted (via Hovedskovvej og Holtug Linievej).

Eneste mulighed for at komme ned til standen og kysten er efter aftale med naboen Stevns Kridtbruds adgangsvej, men den er farlig og ofte overbelastet af erhvervs trafik. Det bør derfor overvejes, om der kan etableres en ny adgang til stranden, direkte fra Mandehovedområdet også med mulighed for adgang for handicappede.

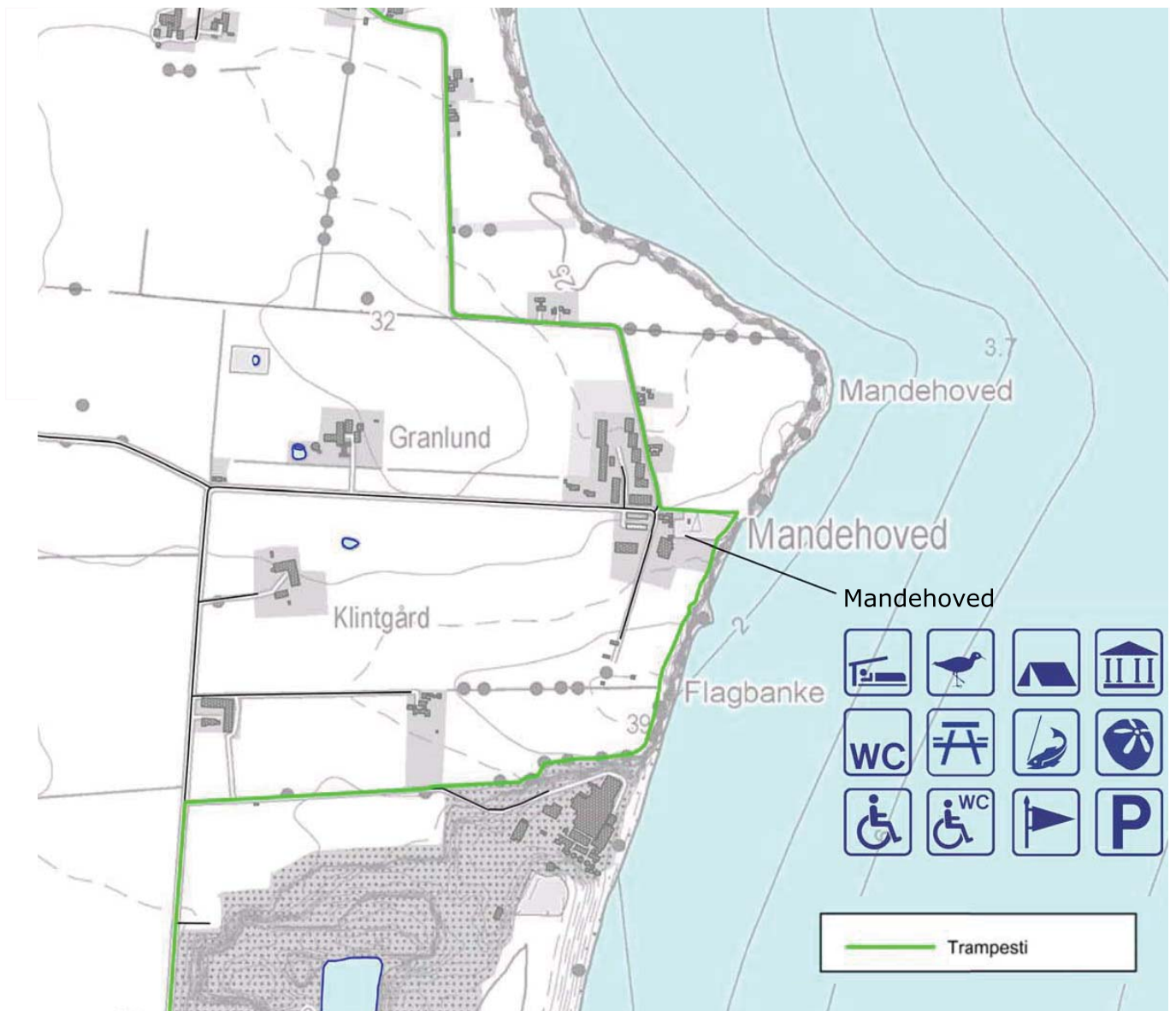
Der kører ikke længere offentlig bus til Mandehoved.

Publikumsfaciliteter

Mandehoved-området rummer alle nødvendige publikumsfaciliteter incl. mulighed for overnatning i shelter og på naturcentret. Hvis det lykkes at omdanne den tidl. kaserne til feriecenter, vil det betyde en voldsom udbygning af overnatningskapaciteten, men også af øvrige offentligt tilgængelige publikumsfaciliteter.

Ejer / Aktører	Ejer: Staten / Slots- og ejendomsstyrelsen, Stevns Kommune	Hovedaktører: Stevns Naturcenter, Østsjællands Museum.
Område- og planstatus	Mandehoved ligger indenfor strandbeskyttelseslinjen og i landzone.	Et af de større besøgssteder langs klinten. Staten vil gøre kaserneområdet klar til salg. Kommuneplanen åbner mulighed for anvendelse af området til feriecenter, rekreation, undervisnings- og conferencecenter og div. erhvervsformål. Skal følges op af en lokalplan, når den endelige anvendelse kendes.

Åbent	Altid
Bemanding	Naturcenter: åbent efter aftale Mandehoved: nej
Sikkerhed	Høj, dog lav sikkerhed langs klinte kanten

4.4 STEVNS KRIDTBRUD

4.4 Stevns Kridtbrud

Eksisterende forhold

Stevns Kridtbrud er – som det eneste af kalk- og kridtbrudene langs Stevns Klint – stadig i drift. Der brydes dagligt ca. 1.000 tons kridt, der pulveriseres og anvendes i papirindustrien. Det meste af produktionen udskibes direkte fra bruddets anløbsbro med lastningsanlæg. Kridtbruddet er – med ca. 35 arbejdspladser i selve kridtbruddet og et antal jobs i forskellige følgerhverv – en vigtig virksomhed i det stevnske lokalsamfund.

Der er ikke offentlig adgang til kridtbruddet eller stranden foran kridtbruddet. Trampestien er ført indenom bruddet, således at den på denne strækning følger Hærvejen.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Kridtbruddet er således en fysisk barriere for og en afbrydelse af Stevns Klint oplevelsen. På den anden side kan man også se kridtbruddet som en sidste repræsentant for en industri, der tidligere var betydningsfuld og karakteristisk for Stevns – som et stykke levende kulturarv.

Det er også denne rolle som levende kulturarv, der må betegnes som stedets sjæl. Kridtbruddet udgør ikke i sin nuværende form et potentiale for formidling og turisme på Stevns Klint, alene fordi der ikke er adgang til det. Hvis det en gang skulle blive nedlagt eller blot delvis tilgængeligt for offentligheden, stiller sagen sig anderledes. Så vil der være perspektiver i en landskabsgenopretning og en udnyttelse af

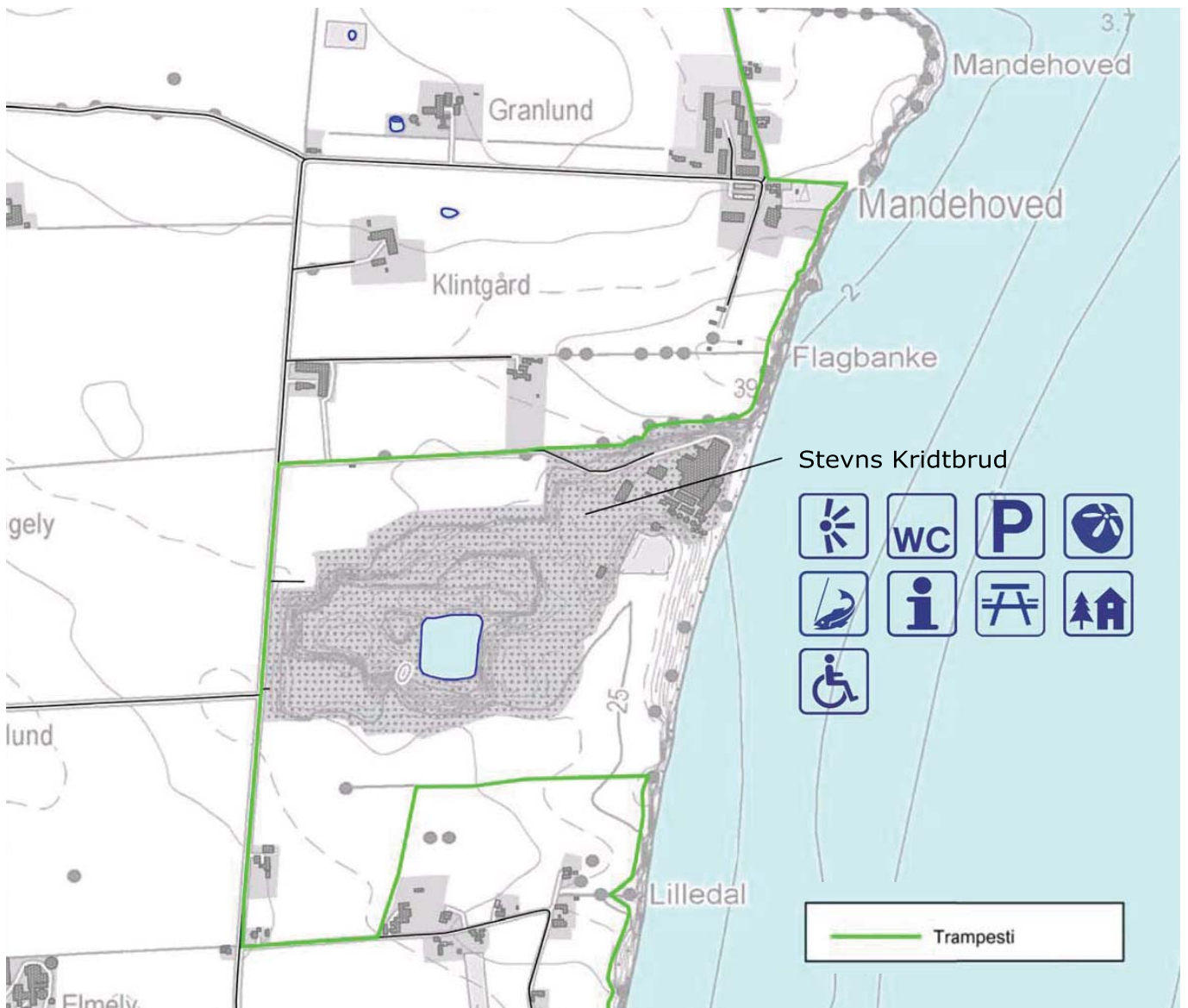
kystadgangen (evt. incl. den nuværende anløbsbro og lasteanlæg) til andre formål end i dag – f. eks. lystfiskeri, havkajakker og surfing.

Lokal tilgængelighed

Selv om størstedelen af produktionen udskibes direkte fra bruddets anløbs- og lastebro, skaber virksomheden dog en del erhvervstrafik. Den kunne tidligere være et problem på områdets småveje, men nu føres den via Gydevej og Sigerslevvej til Bjælkerupvej (landevej Køge-Rødvig), hvilket synes at have klaret problemet.

Kridtbruddet udgør en afbrydelse af Stevns Klint Oplevelsen for gæster, der er til bens eller på cykel. Der er i sagens natur ingen publikumsfaciliteter.

Ejer / Aktører	Ejer: Omya A/S	Hovedaktører: Omya A/S
Område- og planstatus	Stevns Kridtbrud er et erhvervsområde i landzone.	Området er omfattet af Lokalplan nr. 32. Den eksisterende råstofindvindingstilladelse fra 2012 løber frem til 2033 og indeholder vilkår om efterbehandling efter endt udvinding.

Åbent	Kun efter aftale
Bemanding	Ikke til offentligheden
Sikkerhed	Lav

4.5 STEVNS FYR

4.5 Stevns Fyr Eksisterende forhold

Stevns Fyr ligger på Stevns' højeste punkt (41 m over havet). Bebyggelsen omfatter to fyrtårne, det gamle fra 1818 og det nye fra 1878, som er 27 m højt. De to fyr er fredede. Desuden øvrig bebyggelse, knyttet til fyret, samt mandskabs- o.a. bygninger til Eskadrille 543, der under den kolde krig var en del af Københavns luftforsvar. Yderst på klinten ligger en kystudkigshytte, som Kulturstyrelsen i 2013 har udpeget som del af et af 25 koldkrigsområder i Danmark under temaet: Stevnsfort og overvågningen af Øresund.

Området blev åbnet for offentligheden for få år siden, og der er god plads – både i bygningerne og på friarealerne, hvoraf en stor del er udført med belægning. Missilbatteriet, opført i 1965, lå bag 6 Uformede jordvolde syd for bebyggelsen.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Stevns Fyr er en vigtig kulturhistorisk lokalitet, da det er en del af Stevns' søfartshistorie. Med sin historie som raketbase og kystudkigshytte bidrager området væsentligt til Stevns' Koldkrigshistorie. Det er også en vigtig naturlokalitet, ikke mindst for fuglelivet. Hvert forår og efterår passerer millioner af trækfugle forbi fyret.

Det specielle ved dette sted i forhold til de andre besøgssteder er den fantastiske udsigt, der kan nydes både fra fyret og fra klintekanten.

Oplevelses- og formidlingsplan

Stevns Fyr er i sig selv en attraktion. Det er lejlighedsvis åbent, så publikum kan nyde den fantastiske udsigt fra tårnets top. I fyrpasserboligen (også lejlighedsvist åben) er der skiftende udstillinger. Stevns Fyr er som nævnt også en vigtig naturlokalitet.

De primære formidlingstemaer er således Kulturhistorien, Koldkrigshistorien (raketbase og kystudkig) og Den levende natur. Hertil kommer den særlige oplevelse af udsigten. Den turistpolitiske redegørelse foreslår som særligt formidlingstema her: 'Udsigter og indsigter', hvor den visuelle oplevelse dels kan nydes i sig selv (evt. fra en 'tænkebænk'), dels kan være indgang til en dybere forståelse af stedets landskab, natur- og kulturhistorie. Også kunstudstilling og andre visuelle aktiviteter er bragt i forslag som nye oplevelsesmuligheder.

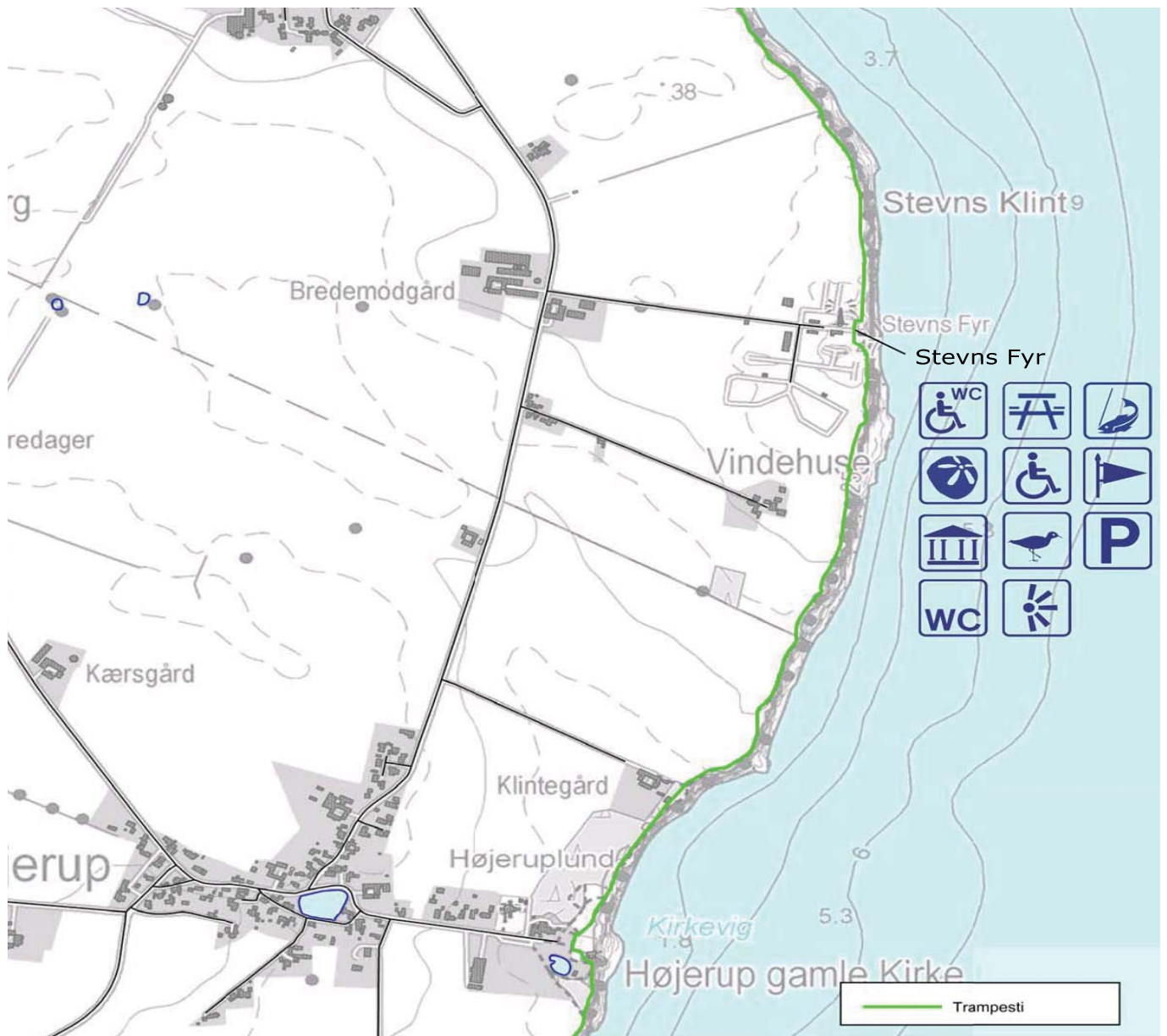
Lokal tilgængelighed

Der er let adgang til Stevns Fyr med bil, cykel og til fods, og i området omkring bygningerne er der så god plads, at særlige publikumsanlæg kunne overvejes placeret her. Der er ikke nedgang til stranden, så selve klintekanten er ikke tilgængelig. Der er god adgang for handicappede til klintekanten.

Publikumsfaciliteter

Fyrområdet er udstyret med handicaptollet, rasteplass og informationsskilte. Hvis man beslutter sig for udvidet anvendelse af området, bør disse faciliteter udbygges.

Ejer / Aktører	Ejer: Naturstyrelsen (fyrene, fyrmesterbolig, kystudkigshytte og omkringliggende arealer), Stevns Kommune (Missilbasen og de omgivende rekreative arealer).	Hovedaktør: Stevns Kommune
Område- og planstatus	Fyrområdet ligger indenfor strand-beskyttelseslinjen og i landzone.	Området er lokalplanlagt (Lokalplan nr. 73, 2006). Det er udvalgt til Real-dania-kampagnen 'Steder i landskabet', hvor idéen er: 'at skabe et samlet anlæg, der dels eksponerer landskabets dramatiske møde med havet og dels udnytter og synliggør de forskellige historiske lag på stedet'. En forundersøgelse skal give hel-hedssyn, sikre tilgængelighed og lægge op til bevægelse i landskabet. Realdania-projektet kan føre til investeringer i udbygning af området, og skabe behov for opfølgende planlægning fra kommunens side.

Åbent	Fast åbningstid
Bemanding	I sommerhalvåret, og ellers efter aftale
Sikkerhed	Høj

4.6 HØJERUP

4.6 Højerup

Eksisterende forhold

Højerup har i mange år været hovedbesøgssted for gæster på Stevns Klint. Området består af landsbyen Højerup lidt inde i landet - med ca. 160 indbyggere – og besøgsområdet Højeruplund, der ligger helt ude ved klintekanten. Landsbyens huse og gårde ligger langs ind- og udfaldsvejene, især omkring Højerup Bygade, der snor sig mellem huse og træer og rundt om det smukke gade-kær, for at ende i P-anlægget i Højeruplund.

Her ligger Stevns Museum med udstilling og museumsbutik samt traktørstedet Højeruplund, byens nye kirke og, bag denne, den idylliske mindelund. På selve klintekanten ligger Højerup Gl. Kirke, hvis kor styrtede i havet i 1928. En trappe fører ned til kysten, hvor man bl.a. kan bese de nedstyrtede dele af klinten og lagserien med det berømte Fiskeler. På stranden kan man se fossiler i nedfaldne kalkblokke og skær i klinten fra dengang stevnsboerne savede bygningssten af klinten.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Højerup har så længe fungeret som hovedadgangssted til Stevns Klint, og byen er så præget af denne funktion, at man med god ret kan sige, at det er selve storytelling og myterne om Stevns Klint, der er byens sjæl. Højerup er også stedet, hvor man kan få den bedste all-round introduktion til klinten og dens formidlingstemaer.

Oplevelses- og formidlingsplan

Interessenterne omkring verdensarvsprojektet og Stevns Klint er enige om, at Højerup fortsat – og endda i styrket grad – skal være det primære besøgs- og formidlingssted for hele Stevns Klintområdet. Byens turistmæssige rolle bliver hermed at være hovedoplevelsessted for både oplevelsen af de

centrale verdensarvs værdier (formidlingstemaerne Kalkens geologi, Kalkens kulturhistorie og Den levende natur) – og for den mere 'alsidige' oplevelse af klinten. Med sidstnævnte hentydes til, at mange af de andre historier, der kan fortælles om klinten, også opleves bedst her ved Højerup. Det gælder f.eks. den storlæede udsigt både fra klintekanten og fra balkonen i den gamle, delvis nedstyrtede kirke, oplevelsen af klintens natur og dens dramatiske kulturhistorie. Forvaltningsplanen for Stevns Klint Verdensarv har udpeget området ved Højerup som stedet for placering af et kommende center for verdensarv og for formidlingen af de mange temaer og fortællinger, der kan knyttes hertil. Derfor er der også enighed blandt interessenterne om, at et nyt, egentligt besøgscenter for Verdensarvsområdet bør placeres i Højerup.

Lokal tilgængelighed

Højerup ligger 'strategisk rigtigt' i forhold til sin rolle som hovedbesøgssted: Der er let adgang for biler og busser fra centerbyerne Store Heddinge og Rødvig, og byen ligger centralt på den mest besøgte del af klinten.

Den stigende trafik til klinten har skabt tilgængelighedsproblemer i byen: Trafikken kan være intens, og der klages over gener fra besøgende, der parkerer uhensigtsmæssigt i byen for at slippe for P-afgiften. Højerup busbetjenes af Busrute nr. 253, som dog ikke kører helt ud til besøgsområdet.

Publikumsfaciliteter

Højerup rummer alle relevante publikumsfaciliteter inkl. restaurant, café og Bed & Breakfast-overnatning. I vinterhalvåret er der ikke adgang til offentligt toilet. Faciliteterne vil blive yderligere udbygget med etablering af et nyt besøgscenter for verdensarvsområdet.

Ejer / Aktører	Ejer: Selskabet Højeruplund, Stevns Kommune, Østsjællands Museum, Gjorslev Gods o.a. private	Hovedaktører: Østsjællands Museum, Selskabet Højeruplund.
Område- og planstatus	Højerup ligger delvis indenfor strandbeskyttelseslinjen, men byen har status som 'afgrænset landsby' (med visse udviklingsmuligheder)	De nævnte tilgængelighedsproblemer og udfordringen med at indplacere en udvidelse af besøgsområdet med et nyt besøgscenter, har ført til beslutning om, at der skal udarbejdes en ny lokalplan for Højerup. I forbindelse med udvikling af området planlægges en forbedring af den stejle trappe og en anløbsbro, så der kan etableres en sejlroute mellem Rødvig og Højerup i sommermånederne, samt en forbedring af den stejle trappe.

4.7 STEVNSFORT

4.7 Stevnsfort

Eksisterende forhold

Stevnsfort blev i 1952-54 sprængt og udhugget i kalklagene bag Stevns Klint. Det er et af landets vigtigste forsvarsanlæg fra den kolde krig og omfatter 1,7 km underjordiske gange og rum til operative formål, tekniske installationer og til et personale på op til 170 mand. Bebyggelsen over jorden er stærkt begrænset, bortset fra de tidl. kasernebygninger nord for Korsnæbsvej, som i dag rummer en sikret institution for unge.

Stevnsfort blev overflødig med afslutningen af den kolde krig, og i 2000 blev fortet lukket. Herefter blev det på lokalt initiativ omdannet til museum. Det åbnede som 'Koldkrigsmuseum Stevnsfort' i 2008 og har siden, med besøgstal på op mod 50.000 om året, markeret sig som Stevns' anden store turistattraktion (ved siden af klinten). Uden for det indhegnede areal findes et areal med adgang til Trampestien, hvor en af de store kanoner kan beses. Området afgræsses og inddrages ved særarrangementer.

Stevnsfort blev fredet i 2012 og i 2013 af Kulturstyrelsen udpeget som et af 25 koldkrigsområder i Danmark med temaet: 'Stevnsfort og overvågningen af Øresund'.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Stevnsfortets 'sjæl' er historien om Danmark under den kolde krig, som museet i den grad levendegør. Der er flere andre punkter langs klinten, der knytter an til koldkrigstemaet; men Stevnsfort er det naturlige center for formidlingen af temaet. Der er i lokalplanen for området åbnet mulighed for etablering af et nyt besøgscenter på overfladen.

Oplevelses- og formidlingsplan

Koldkrigstemaet formidles – ud over i selve museet under jorden – også via udstilling af luftforsvars-raketter og skiltning over jorden. Man kan i dag opleve fortet, som det så ud dengang, da krigen var tættest på, bl.a. på guidede ture. Man kan se fortets kanoner og luftværnsbatteri med dets radarer og missiler, besøge museets udstilling og biograf og gå en tur i området uden for hegnet.

Det anbefales i den turistpolitiske redegørelse, at man nøje overvejer, om der er behov for både et nyt centerbyggeri ved Stevnsfort og for et verdensarvsbesøgscenter ved Højerup. Hvis det skønnes, at der er behov for begge, bør rollefordelingen imellem dem præciseres.

Der er plads til mange aktiviteter på ejendommen. Det anbefales dog (også i den turistpolitiske redegørelse), at man ikke formidlingsmæssigt spreder sig over for mange andre historier, men koncentrerer sig om koldkrigstemaet.

Lokal tilgængelighed

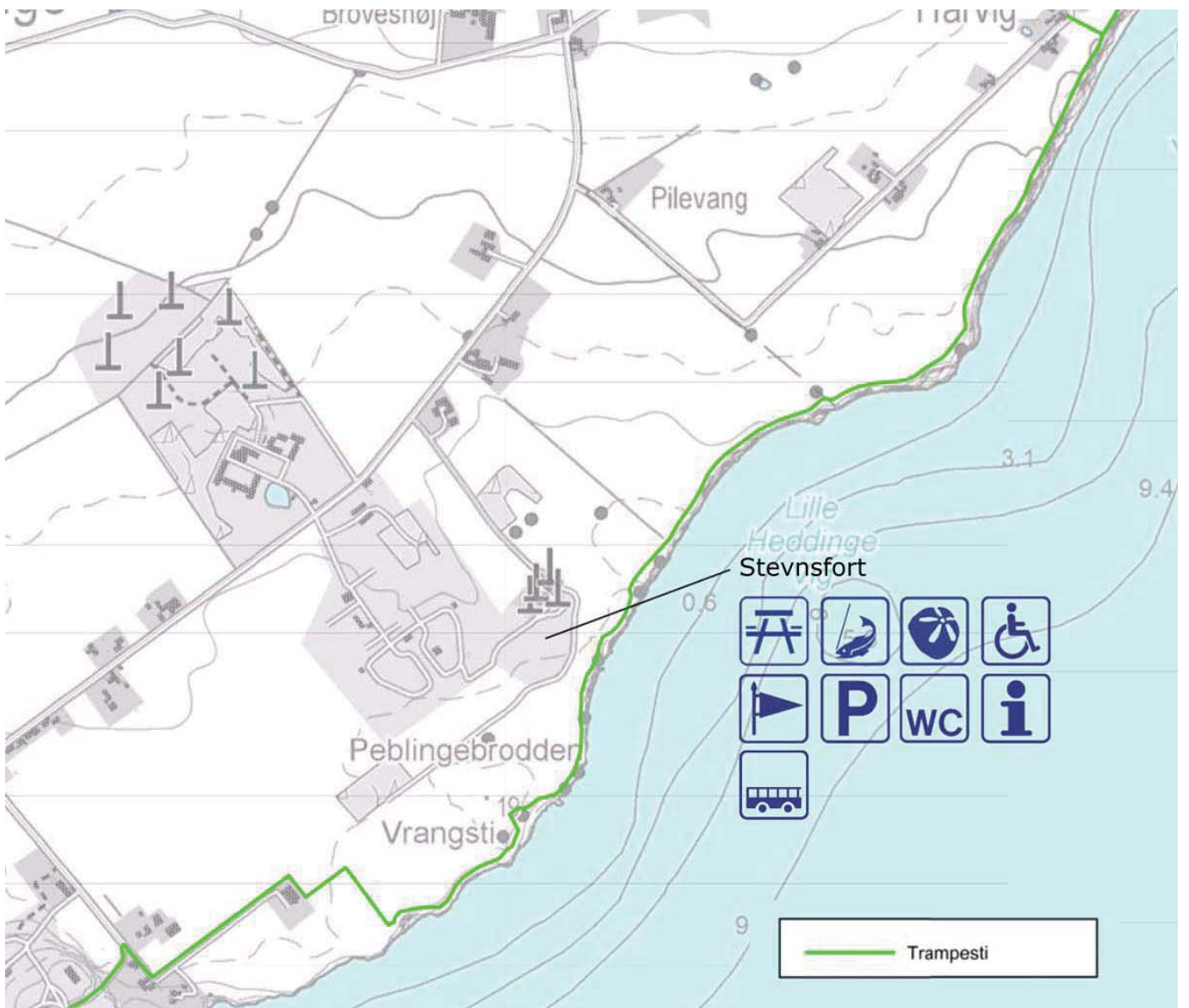
Der er ingen tilgængelighedsproblemer i forhold til Stevnsfort. Anlægget ligger med direkte indgang fra Korsnæbsvej og antallet af P-pladser dækker det daglige behov. Ved særarrangementer anvendes en mark syd for adgangsvejen til ekstra parkering. Stevnsfort betjenes af Busrute nr. 253. Der er kun begrænset adgang fra fortet direkte til stranden.

Publikumsfaciliteter

Stevnsfort har selv alle relevante publikumsfaciliteter. Hvis stedet – ud over som museum – også skal fungere som besøgssted for ikke betalende gæster, er der behov for at udbygge de nødvendige offentlige publikumsfaciliteter med offentligt toilet, rasteplass-faciliteter o. lign. på overfladen.

Ejer/ Aktører	Ejer: Omya A/S	Hovedaktører: Omya A/S
Område- og planstatus	Stevns Kridtbrud er et erhvervsområde i landzone	Området er omfattet af Lokalplan nr. 32. Den eksisterende råstof-indvindingstilladelse fra 2012 løber fremtil 2033 og indeholder vilkår om efterbehandling efter endt udvinding

Åbent	Fast åbningstid i sommerhalvåret. Øvrig tid efter aftale.
Bemanding	Ja
Sikkerhed	Høj

4.8 BOEDAL KALKBRUD

4.8 Boedal Kalkbrud

Eksisterende forhold

Boedal Kalkbrud dækker areal på ca. 18 ha ved kysten 2 km øst for Rødvig. Området er – efter ophør af kalkbrydning i 1980'erne - overgået til rekreative formål. Der er ikke, som i andre råstof-områder, foretaget en egentlig landskabsgenopretning.

Det tidligere kalkbrud domineres af den 3.000 m² store og 25 m. høje kegleformede lagerbygning kaldet 'Pyramiden'. Den anvendes ind imellem til større events og arrangementer. Af øvrig bebyggelse er der to gamle kalkovne ved P-pladsen og et par mindre, tidligere personalebarakker.

Kalkbruddet ejes af Stevns Kommune og drives af Foreningen Boedal.

Stien oven for klintekanten mellem Rødvig og Boedal er fredet.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Det er indtrykket, at området er rimeligt velfungerende – men også, at det mest bruges af de lokale. Det 'særlige' ved Boedal er, at der er let adgang til stranden og til klintekanten. Så Boedal er et godt sted (tæt på Rødvig) til at studere klintens lagserie, fiskeleret etc.

Boedal byder også på nogle af de få rester af klintens kalkbrydningshistorie, og det har en vigtig, fremtidig rolle som naturområde og rekreativt område såvel som område for kulturhistorisk fortællinger. Det 'unikke' i forhold til de andre besøgssteder er

dog nok muligheden for afholdelse af større events og publikumsarrangementer.

Oplevelses- og formidlingsplan

Boedal er velforsynet med info-skilte, idet der både findes gamle skilte og nye, opsat som led i 'Stevns Klint +'. De nuværende oplevelses- og aktivitetsmuligheder kan videreudvikles med vægt på formidlingstemaerne Geologi og Kulturhistorie. Der vil dog være særligt perspektiv i udvikling af stedets potentialer som Stevns' center for større events og arrangementer.

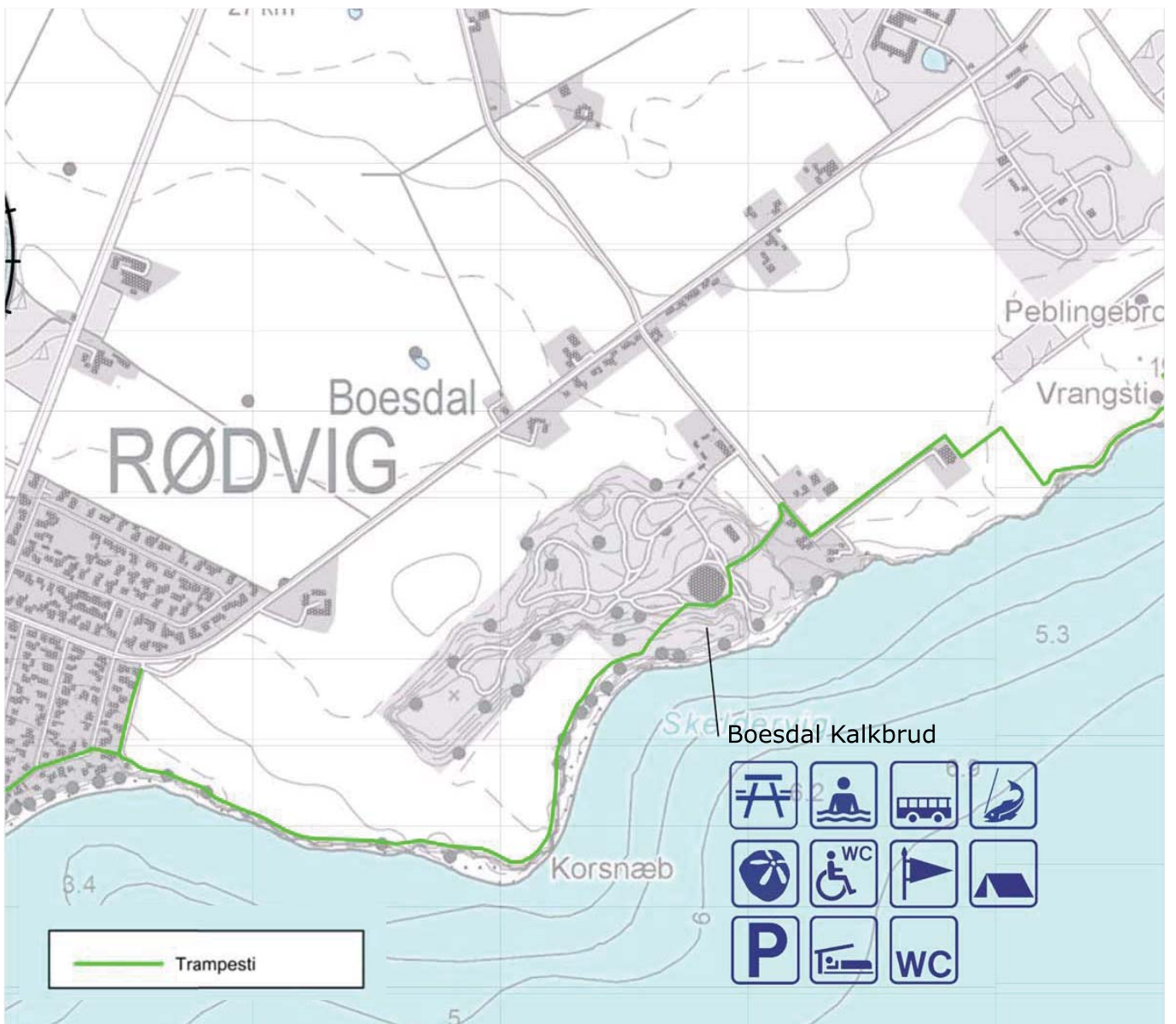
Tilgængelighed

Det gamle kalkbrud er let at komme til, med gode adgangsveje og P-forhold – også ved større arrangementer, hvor der kan inddrages ekstraarealer til parkering. Det er den klintelokalitet, der ligger tættest ved Stevns' turishovedstad Rødvig. Man kan gå langs stranden fra Rødvig til Boedal – det er lidt besværligt, men giver en fantastisk oplevelse af stranden og klinten.

Publikumsfaciliteter

Boedal Kalkbrud er udstyret med handicaptolet, rastepads og to shelters med bålplads og multi-toilet. Ved større arrangementer opstilles mobile toiletter.

Ejer/ aktører	Ejer: Stevns Kommune	Hovedaktør: Foreningen Boedal, Stevns Kommune, Stevns Turistforening. Østsjælland Museum varetager efter aftale med Stevns Kommune og Foreningen Boedal formidling af natur- og kulturhistorie.
Område- og planstatus	Delvis beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen I landzone, men lokalplanlagt.	Området er lokalplanlagt (Lokalplan nr. 47, 1997), der er ikke umiddelbare behov for ny planlægning.

Åbent	Altid
Bemanding	Ved arrangementer
Sikkerhed	Høj

4.9 RØDVIK

4.9 Rødvig

Eksisterende forhold

Rødvig er en fiskerby på Stevns' sydkyst med et charmerende havnemiljø. Byen har ca. 1.500 indbyggere og er lokalcenter for den sydlige del af Stevns Kommune. Turismen markerer sig stadigt stærkere som byens hovederhverv. (Vi vil ikke her give en allround beskrivelse af Rødvig, men alene beskrive byen som adgang til/ serviceområde for Stevns Klint).

Rødvig ligger som den naturlige 'adgangsport' til Stevns Klint fra syd. Det gælder såvel trafikalt som turistmæssigt. For både bil-, cykel- og vandreture langs klinten er Rødvig det naturlige udgangspunkt eller endemål. Klintens hovedcykelrute (national cykelrute nr. 9) passerer gennem byen, og Stevns Klint Trampesti har sit sydlige udgangspunkt her.

Rødvig har god beliggenhed og faciliteter til at fungere som overordnet støttepunkt for turismen langs Stevns Klint (og i verdensarvsområdet) m.h.t. ture til byen som overnatning, spisning, generel turistinformation og offentlig transport, omfattende tog (hvor der kan medbringes cykler) og busforbindelser.

Stedets 'sjæl' og potentialer

Rødvig er i sig selv en del af 'Stevns Klint-oplevelsen'. Klinten løfter sig allerede i byens østlige udkant, med gode muligheder for at studere fiskeleret mellem kridt- og kalklagene. Flinteovnen på udsigtspunktet 'Christiansø' vidner om klintens erhvervs-mæssige udnyttelse. Havnen er udgangspunkt for fiskeri og udflugtssejladser langs klinten.

Byens 'sjæl' er tæt knyttet til havnen og fiskeriet. Dens særlige betydning i forhold til klinten og de øvrige besøgssteder ligger dog utvivlsomt i dens rolle som overordnet servicecenter for turismen langs Stevns Klint.

Oplevelses- og formidlingsplan

Rødvig er et vigtigt formidlingssted for temaerne Kalkens geologi, Kalkens kulturhistorie og Den levende natur. Rødvig byder også på andre oplevelser, relateret til klinten og kysten: Udsigter, badning, ture langs stranden. Stevns Turistbureau vil fortsat spille en vigtig rolle i forbindelse med forberedelse af ture til klinten og – i lighed med det kommende besøgscenter i Højerup.

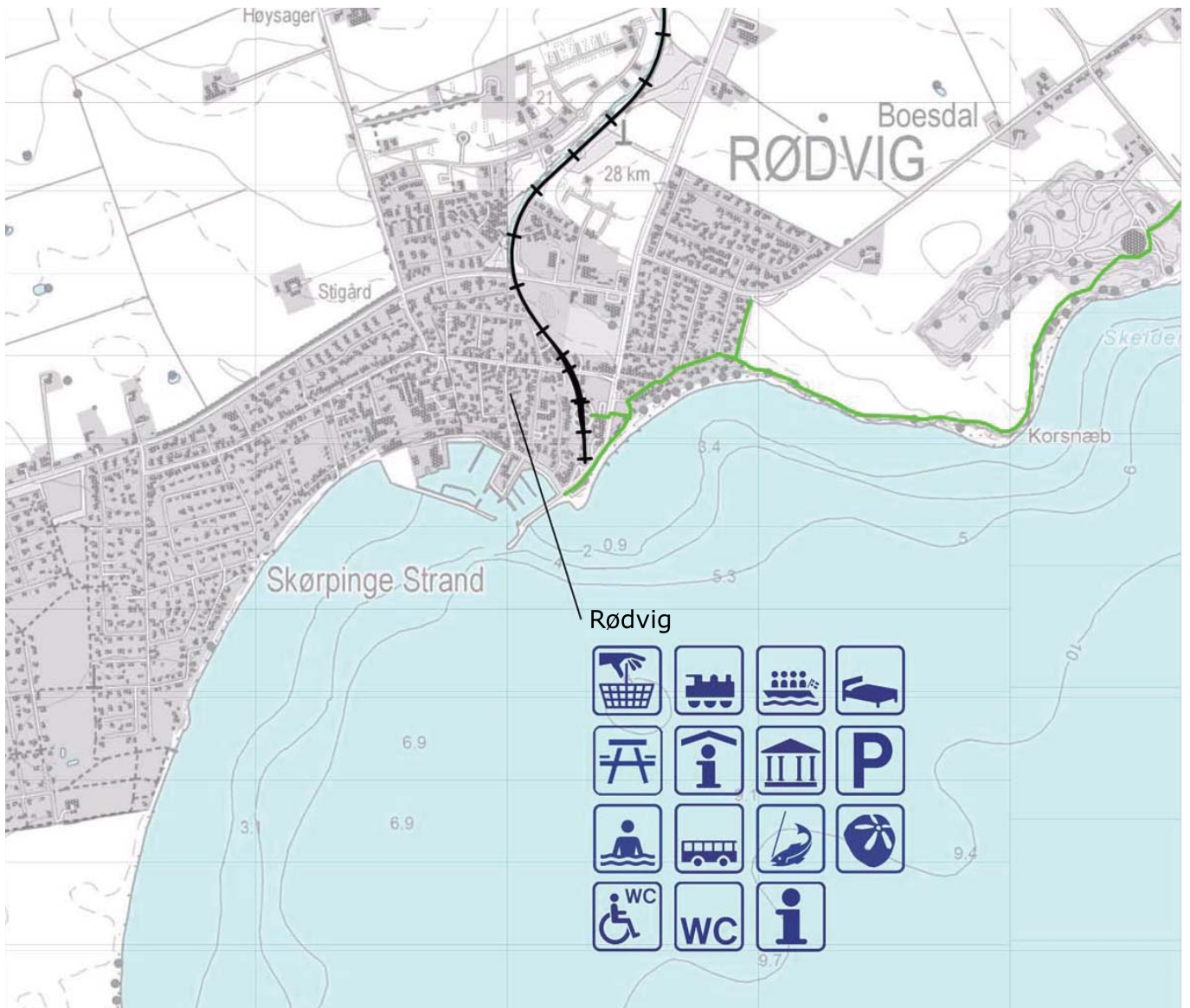
Lokal tilgængelighed

Adgangen fra Rødvig by til klinteområdet sker dels ad småveje i byens østlige udkant, hvor man finder den første trappe til kysten, dels via stranden. Der arbejdes på at forbedre skiltningen fra byen og havneområdet til klinten.

Publikumsfaciliteter

Rødvig byder på alle de publikumsfaciliteter, der er nødvendige som udgangspunkter for ture langs Stevns Klint.

Ejer/ aktører	Ejer: Stevns Kommune ejer lystbå-dehavnen og veje og stier til klinten i byområdet. Trampestien er privat-ejet.	Hovedaktører: Stevns Kommune, Stevns Turistforening
Område- og planstatus	Rødvig by er i byzone	Der er flere plan-initiativer på vej vedr. Rødvig by og havn, men ingen med konsekvens for kontakten til klinten. Der skønnes ikke behov for ny planlægning på dette punkt.

Åbent	Altid
Bemanding	Ja
Sikkerhed	Høj

5. SAMMENHÆNG MED ANDRE PLANER OG POLITIKKER

5 Sammenhæng med andre planer og politikker

Som nævnt i Introduktionen til denne redegørelse, er at af formålene med den at skabe et helhedssyn på besøgsstederne ved Stevns Klint. Det kræver, at redegørelsen bygger på og sammenfatter en række vurderinger og beslutninger, der er udtrykt i andre offentlige planer, politikker og forvaltningsakter.

Redegørelsen bygger på denne måde på de følgende planer og politikker:

- Kommuneplanstrategi for Stevns Kommune, 2007 og 2011 incl. kommunens visioner for bosætning-, turisme-, aktiviteter- og infrastruktur.
- Stevns Kommuneplan 2009
- Stevns Kommuneplan 2013.
- Naturpolitik for Stevns Kommune, 2013
- Rekreativ politik 2013
- Trafiksikkerhedsplan 2012-24 for Stevns Kommune.
- Div. Verdensarvsdokumenter, heru. ansøgningsdokumentet (Nominati-on of Stevns Klint for inclusion in the World Heritage List',2012) og (især) Stevns Klint Forvaltningsplan, 2012.
- Turistpolitisk Redegørelse for Stevns kommune, 2011.
- Div. Turismepolitiske dokumenter fra Stevns Turistforening, Stevns Kommune, regionale og tværkommunale organisationer.
- Div. lokalplaner for de enkelte besøgssteder.
- Div. turistkataloger og brochurer for Stevns Klint og de enkelte besøgs-steder – herunder ikke mindst 'Oplev Stevns Klint', Stevns Naturcenter 2013.

Helhedssynet indebærer også en overvejelse af, hvordan redegørelsen bør følges i forskellige andre planer og politikker. Sådanne opfølgingsbehov gælder bl.a. for:

Fysisk planlægning, herunder

- indarbejdelse i kommuneplanen (herunder oplæg til formulering af 'Mål' og 'Retningslinjer' i kommuneplanens forstand samt i kommuneplanens 'Rammer for lokalplanlægningen').
- Indarbejdelse i lokalplaner samt øvrige planlægningstiltag – f. eks. vedr. besøgscenter Højerup.
- Naturpolitik for Stevns Kommune, 2013
- Rekreativ politik 2013
- Vej- og trafikplaner, herunder
- Forebyggelse af flaskehalse og forbedring af of-

fentlig transport.

- Den kommende Trafikhandlingsplan for Stevns Kommune.
- Sammenhængende stiplan for Stevns Kommune.

Koordinering med / afstemning ift. andre offentlige (kommunale) politikker, f. eks.

- turismepolitik,
- erhvervspolitik,
- bosætning,
- naturpolitik,
- etc.

Kommunen som operatør, f. eks. som havneejer;

- Koordinering med / afstemning i forhold til andre parter planer og politikker,
- Herunder specielt Verdensarvsprojektet, samt
- Andre større operatørers planer for besøgsområderne (Bøgeskov Havn, Højeruplund-selskabet, Foreningen Boesdal etc.)

6. SIGNATURFORKLARING

Badevand

Bed and breakfast

Busstopsted

Borde og bænke sæt

Fiskning

Geologisk serværdighed

Handicapvenligt

handicap toilet

Have og park serværdighed

Hotel

Kirke

Kulturhistorisk serværdighed

Naturlejrplads

Ornitologisk

Shelter

Tog

Toilet

Turbåd

Turistinformation

Turistkontor

Udsigtspunkt

Vandrehjem

Købmand

Museum

